

פרוטוקול מס' 68

מישיבת ועדת הפנים ואיכות הסביבה
יום שלישי, י"ח באדר א' התשנ"ז (25 בפברואר 1997), שעה 10:45

נכחו:

חברי הוועדה: סאלח טריף - היו"ר

דוד אזולאי

רפאל אלול

בנימין אלון

זאב בויס

אברהם פורז

אברהם שטרן

מוזמנים:

שר הפנים אליהו סוויסה

יחזקאל לביא - משרד הפנים

יהודה תזן - משרד הפנים

שרית דנה - משרד הפנים

אביטל שטרנברג - משרד המשפטים

היועצת המשפטית: מירי פרנקל-שור

מנהלת הוועדה: יפה שפירא

רשמה: אירית שלהבת

סדר היום: 1. הצעת חוק קביעת הזמן (הוראת שעה), התשנ"ז-1997.

הצעת חוק קביעת הזמן (הוראת שעה), התשנ"ז-1997

אברהם פורז:

אדוני היושב-ראש, הנושא הזה מחייב להזמין משלחות בעלות אינטרס ולשמוע דיעות בעניין שעון הקייץ. יש המון גורמים במשק שיש להם אינטרס בשעון הקייץ: חברות התעופה, גורמי תיירות, התאחדות התעשיינים, משרד האנרגיה, השלטון המקומי, איגודי הצרכנים, ההסתדרות הכללית. יש לפחות 30-40 גופים.

היו"ר סאלח טריף:

אנחנו פותחים את ישיבת הוועדה בנושא הצעת חוק קביעת הזמן (הוראת שעה), התשנ"ז-1997. מדובר על הצעת חוק שמביא שר הפנים לוועדה, שעברה בקריאה ראשונה אתמול במליאה. על-פי בקשתו של השר הבאתי את זה לדיון היום כדי להכין את הצעת החוק על-פי הנוהלים לקריאה השניה והשלישית. מדובר בקיצור שעון הקייץ, כפי שניקבע. לצורך הצגת העניין בוועדה ביקשתי ממשרד הפנים ומר יחזקאל לביא הביא לנו את הסקר שנערך בזמנו על עמדות הציבור כלפי שעון הקייץ. אתם יכולים לעיין בו ולשאול שאלות. אני אבקש משר הפנים, מר אליהו סוויסה, להציג לנו את העניין. הוא כבר הציג את זה במליאה פעמיים.

שר הפנים אליהו סוויסה:

אני אעשה את זה בקיצור. אני חושב שהנושא הזה נדון כל-כך הרבה שאין טעם להוסיף על מה שנאמר. אתמול במליאה ציטטתי מדו"ח מבקר המדינה משנת 1990 שבדק את העניין. שעון הקייץ הונהג משנת 1948 ולמרות זה בשנת 1990 אמר מבקר המדינה שלא הגיעו לכלל מסקנה חד-משמעית לגבי התועלת שיש בשעון הקייץ. מצד שני ברור ששעון הקייץ גורם נזק לציבור מסויים, זה לא משנה כרגע אם הציבור הזה מהווה 5% או 10%. אם זה רק 5% אז לא מתחשבים בציבור הזה? ואם זה 50% אז כן מתחשבים בו? אינני רוצה להאריך בדברים, אחזור רק על הנקודות העיקריות.

אני לא מדבר על ביטול שעון הקייץ. בחלק מהזמן שבו מוחל שעון הקייץ גם לי זה טוב, אני גם רוצה את שעון הקייץ כאשר הזריחה היא ב-4 לפנות בוקר. גם אני בעד שעון קייץ כי גם לי נוח לקום שעה יותר מוקדם, זה מאוד נוח וטוב. אני מדבר על הקצוות, על ההתחלה ועל הסוף, שבהם בעיקר הציבור הדתי, ולא רק הציבור הדתי, גם הציבור המסורתי וגם הציבור החילוני בחלק מהדברים, ניפגע. אני רוצה להזכיר לכם שהחוק חייב תקופה של 150 יום. ההצעה שאנחנו מביאים היום מדברת על 175 יום, 25 יום יותר ממה שהחוק מחייב.

אברהם שטרן:

כמה היה המקסימום עד היום?

שר הפנים אליהו סוויסה:

בשנה שעברה שעון הקייץ נמשך 185 יום. היום אנחנו מציעים פחות 10 ימים, זה כל הסיפור. בצום תענית אסתר ובצום יום כיפור לא יהיה שעון קייץ, לא מוסיפים עוד שעה. על-פי הצו שחתם צו הפנים הקודם הזריחה היא ב-06:50. תחשבו על כך שב-06:50 עדיין יהיה חושך. הילדים שלי יוצאים ב-06:30 מהבית, הם בוודאי ייצאו בחושך, הם יצטרכו לקום ב-06:00 בבוקר בחושך. אני לא יודע איך אני אעיר את הילדים שלי.

אברהם פורז:

גם עכשיו בחודש פברואר הם קמים בחושך. גם לפני חודשיים הם קמו בחושך.

שר הפנים אליהו סוויסה:

האם צריך להוסיף להם עוד קשיים? אני לא יודע בני כמה הילדים שלך אבל לי יש בעיה קשה מאוד להעיר את הילדים בשעה מוקדמת. פועל מסורתי שמתחיל לעבוד ב-06:30, מתי הוא יתפלל? אני אמרתי שאני מדבר על התחלת שעות הקייץ ועל סופו. אני לא מדבר על התקופה האמצעית.

אברהם פורז:

מה אתה אומר לגבי חודש ספטמבר ואוקטובר?

שר הפנים אליהו סוויסה:

אני אומר שצריך לדחות את החלת שעות הקייץ לאיזשהי שעה סבירה. אנחנו לקחנו בערך 06:30 זריחה, כמדומני כאשר הזריחה היא ב-06:33. אני חושב שזה הזמן הנכון, גם זה קשה.

אברהם פורז:

בשנה הבאה הבעיה תחמיר ואתם תגמרו את זה באוגוסט. השנה היא שנה מעוברת.

בנימין אלון:

האם מה שהשר מציע יישאר מעתה ואילך?

שר הפנים אליהו סוויסה:

כל הסיפור הזה עולה גם לי במאמצים נפשיים. אני רוצה לקראת שלוש השנים הבאות להוציא צו, אני לא מדבר על 220 יום, אבל אני חושב שאנחנו צריכים להיות צמודים פחות או יותר, במסגרת ההתחשבות שעליה אני מדבר, בסביבות 170 או 175 יום, 180 יום, במסגרת הזאת להגיש הצעות.

בנימין אלון:

הצעה ברורה שתחול כל שנה?

שר הפנים אליהו סוויסה:

מכיוון שהצו הזה גם נתון לשינוי הייתי אפילו מוכן לעגן את ההצעה הזאת, להגיע לאיזשהי פשרה של 170-175 יום, אולי 180 יום, ולעגן את זה בחוק ל-3 שנים, לא בצו שאפשר לשנות אותו. את זה אני רוצה לעשות לקראת שנה הבאה.

אברהם פורז:

שנה הבאה הוא יקדים את זה לאוגוסט, לא תהיה לו ברירה אם הוא רוצה להגן על אומרי הסליחות. השנה היא שנה מעוברת.

שר הפנים אליהו סוויסה:

כספרדי שאומר סליחות כל לילה מראש חודש אלול אני אומר לכם שבשנים שבהן הוחל שעות קייץ אני הפסקתי להגיד סליחות. אני לא יודע אם כך עשה גם חבר הכנסת דוד אזולאי. למה אני צריך להינזק משעות הקייץ? אני מבין את עמדתו של חבר הכנסת פורז. אני לא רוצה להפוך את זה לנושא דתי כי זה לא נושא דתי. אני מדבר פה על זכויות של ציבור, גם אם הוא מהווה 5% או 1%. בעת שהציבור המוסלמי צם את צום הרמדאן אנחנו נמנעים מלבצע דם צווי הריסה, אף שזה מופיע בחוק, כי אנחנו רוצים להתחשב בציבור המוסלמי. דרך אגב, 4 פעמים קוצר שעות הקייץ בגלל בקשה של הציבור המוסלמי. אז למה שלא נבוא גם לקראת הציבור היהודי? לא שיש לי חס ושלום משהו נגד הציבור המוסלמי. בואו נתחשב בציבור.

אנחנו לא מבקשים לבטל את שעון הקייץ, על אף שיכול להיות שבעתיד יגיעו גם לכך. ממשלת צרפת יזמה מהלך לבטל את שעון הקייץ, לא רק בצרפת אלא גם בכל אירופה. אלה דברים שצריך לבדוק אותם. השנה אנחנו כבר נמצאים בלחץ של זמן. בואו נקבל החלטה בהסכמה של כולנו. אנחנו בסך הכל מוסיפים עוד 25 יום על מה שהתוק מחייב, אנחנו באים לקראת הציבור. בואו נעביר כולנו פה אחד את ההצעה הזאת השנה. אנחנו נביא לכם הצעה לטווח ארוך בזמן הקרוב. אני בעד לעגן את זה בחוק ל-3 השנים הבאות, משהו בסביבות 170-180 יום. הממשלה החליטה על העניין הזה פה אחד, 175 יום זאת היתה בעצם פשרה שאליה הגיע ראש הממשלה, למרות שאנחנו נפגעים. דרך אגב לגבי אומרי הסליחות, שבועיים יהיה שעון קייץ בתודש אלול ושבועיים לא, תצי עליכם, תצי עלינו.

אברהם פורז:

לפי אותו עיקרון אז בשנה הבאה זה יזוז אחורה לאוגוסט. זו הבעיה. אני מבין אותך, אתה רוצה להגן על הציבור שלך, אבל תבין את הציבור שלנו. אני מבקש ממך להתחשב בהם.

שר הפנים אליהו סוויסה:

נדבר על כך לקראת שנה הבאה. אני בא לקראת כלל הציבור.

בנימין אלון:

אדוני השר, האם אתה סבור שיש אפשרות להגיע לאיזשהי הצעה שתדבר על תהליכים קבועים כעיקרון?

אברהם פורז:

החוק הקיים דיבר על 3 שנים מראש ושר הפנים הקודם, מר חיים רמון, קבע 3 שנים.

שר הפנים אליהו סוויסה:

אבל הוא לא קבע את זה בחוק, הוא קבע את זה בצו. גם אני מעוניין בחקיקה קבועה. לגבי הסקר שהונח לפניכם יש לי ביקורת על השאלות שהוצגו לאנשים. חלק מהשאלות היו מגמתיות לצד מסויים. לא הציגו לאנשים את הבעיות שמעורר שעון הקייץ, את נושא התפילות, את הקושי להעיר את הילדים, לא הציגו את נושא הסליחות. הייתי רוצה לעשות סקר ולהכניס את כל השאלות בעניין הזה. אני לא יודע מי הציג את השאלות האלה ואיך עשו אותן. יש לכם תקציר של הסקר הזה, שגם הוא לא מדבר באופן חד-משמעי על הדברים, יש בו גם אחוזים ניכרים שהם נגד התקופה המוארכת של שעון הקייץ. אני מציע שבהסכמה מלאה ניגמור את השנה ושלקראת שנה הבאה אני אביא לכם איזשהי הצעה, בין 170 ל-180 יום, ונעגן אותה בחוק כדי שלא נצטרך כל שנה להתעסק בנושא הזה.

אברהם שטרן:

ברוח הדברים של השר, אני גם דיברתי על זה במליאה, פחות חשוב לי העניין של שעון קייץ בשנה פלונית או אלמונית, לכן גם שאלתי כמה היה הכי הרבה עד היום. צריך להוציא את הנושא הזה מסדר היום הלאומי בנושא שבין תילוניים לדתיים. לא יכול להיות שכל שנה תוזר הריטואל הזה. צריך להתחשב בכל הציבורים. אני יצאתי מתוך הנחה של סקר שקראתי, שרוב הציבור במדינת ישראל רוצה שעון קייץ מוארך ככל האפשר.

יחזקאל לביא:

בסקר נאמר שרוב הציבור בארץ בעד שעון קייץ עד ספטמבר.

אברהם שטרן:

לפי דעתי צריך לעשות מאמץ כדי להוריד את העניין הזה מסדר היום. שלא נחזור כל שנה על הדיונים האלה. לא מקובל במדינה נאורה שכל שנה מתוכחים על שעון קייץ. יש לוחות שנה מאוד מסודרים. בלוח העיברי יש היום גם לוחות של מאה שנה קדימה. אין שום בעיה משום בחינה למצוא איזשהי נוסחה. אני רק שואל, למה זה צריך להיות רק ל-3 שנים?

שר הפנים אליהו סוויסה:

כי כך החוק קבע, שייקבע לכל 3 שנים.

אברהם שטרן:

אם מעגנים את זה במסגרת איזשהו חוק אז אני שואל למה לא ל-10 שנים? אני מבקש חקיקה קבועה למקסימום השנים האפשרי. שאותו צוות שייציע יבדוק גם את זה. מה שמציעים לעשות ל-3 שנים, אני מסתפק שיעשה פעם ב-5 שנים או פעם ב-10 שנים. שזה לא יהיה צו, זה יהיה חוק, ואז אתה רק מסמיך צוות במשרד הפנים ש"ישחק" עם התאריכים, ייראה את הפרמטרים השונים ובמסגרת החוק ייכניס את התאריכים. כדאי להתאחד סביב העניין הזה. אני בעד שעון קייץ ארוך ביותר מבלי לפגוע הילכתית או דתית בחלקים שונים של האוכלוסיה.

שר הפנים אליהו סוויסה:

אני מוכן לשקול את זה.

אברהם פורז:

אדוני היושב-ראש. הכנסת ה-12 העבירה חוק, ביוזמתו של חבר הכנסת מצא ושלי, האומר ששר הפנים בתיאום עם ועדת הפנים יקבע אחת ל-3 שנים את שעון הקייץ מראש. קבענו אחת ל-3 שנים בדיוק כדי לא להגיע לסיטואציה הזאת, שחודש וחצי לפני שהשעון צריך להתחיל אנחנו עוד פעם מתדיינים על העניין. משום מה שר הפנים הנוכחי לא מוכן לקבל את הקביעה של שר הפנים הקודם. מה שהוא מנסה היום לשנות זה דבר שהתקבל בוועדת הפנים פה אחד, גם על דעת הנציגים הדתיים. בוועדת הפנים בקדנציה הקודמת נקבע שיערך סקר במשך 3 שנים שייבדוק את התוצאות, זאת היתה הפשרה. אם שר הפנים היה בא בעוד שנתיים ואומר: הופעל שעון קייץ במתכונת מוארכת במשך 3 שנים ונערך הסקר והסקר מראה שהציבור לא שבע-רצון או שיש פגיעה קשה, אז אני חושב שהיה לו "קייס", אבל הוא לא נותן לזה בכלל לקרות.

הבעיה האמיתית היא רק אחת, מתי זה נגמר. מדוע? המניע של שר הפנים, מעבר לכל מה שהוא אומר - ומבחינתו כמייצג ציבור דתי גדול הנימוק מובן - הוא שלאומרי הסליחות בחודש אלול קשה יותר בגלל שעון הקייץ מאשר אם לא היה שעון קייץ, על זה אין ויכות. אבל לפי ההיגיון הזה בשנה הבאה זה יזוז לאוגוסט משום שבשנה הבאה ראש השנה ייצא בתחילת ספטמבר.

דוד אזולאי:

אבל הזריחה משתנה.

אברהם פורז:

היא לא משתנה בשנה הבאה. הזריחה והשקיעה הולכות לפי הלוח הלועזי, הן לא משתנות. רק הלוח העיברי משתנה.

שר הפנים אליהו סוויסה:

אבל מה איכפת לך? אני הרי מדבר על 170-180 יום.

אברהם פורז:

אדוני השר, אם אתה תחליט שאתה רוצה להכניס את חודש פברואר לשעון קייץ ולהוציא את אוגוסט אני אתנגד. לפי זה אתה יכול גם להכניס את ינואר לשעון קייץ ולהוציא את יולי. הרי אנתנו יכולים להגיע לאבסורד שבו אתה תעמוד בהוראות החוק, תפעיל לא רק 150 יום, אולי 200 יום, אבל אתה תעשה דבר והיפוכו, אתה תפעיל את שעון הקייץ בחורף. אני לא רוצה שעון קייץ בינואר, כשיורד שלג זה לא בדיוק הזמן לשעון קייץ. אם היית בא ואומר שאת כל מרץ, ואפילו את כל אפריל אתה רוצה בשעון חורף, הייתי מסכים, עם ליל הסדר, עם כל הדברים. הבעיה היא שאתה מבקש מאיתנו להסכים שהשנה באמצע ספטמבר ובשנה הבאה באמצע אוגוסט יופסק שעון הקייץ באמצע הקייץ. באוגוסט חם בארץ הזאת, חם מאוד, ובספטמבר חם מאוד בארץ הזאת, וגם במחצית אוקטובר עדיין חם. מה מניע אותך? הרי מניע אותך הרצון להגן על אומרי הסליחות. אני לא סתם חושד בך, הרי אני גם הכרתי את חבר הכנסת אריה דרעי בתפקידו כשר הפנים ואני יודע שהוא כמה פעמים דאג להפסיק את שעון הקייץ באוגוסט כי אז התחילו הסליחות, התחיל אלול.

מה שאני מבקש ממך, אדוני היושב-ראש, אני לא מניח ששר הפנים יהיה מוכן להתפשר איתנו על הסיום. על ההתחלה הייתי מוכן ללכת לקראתו, אם הוא היה אומר שהילדים נרדמים בליל הסדר, ניחא, הייתי מוכן להתפשר. אני לא מוכן ללכת לקראתו במועדי הסיום כי במדינה חמה כמו שלנו אנחנו צריכים שעון קייץ כמו באירופה, כמו בארצות-הברית, עד סוף אוקטובר. גם באירופה וגם בארצות-הברית גרים יהודים דתיים וחרדים ואפילו עדות מזרח וחלקם גם מאוד מבוססים.

שר הפנים אליהו סוויסה:

אתה דיברת איתם פעם? שאלת אותם מתי הם עושים הבדלה במוצאי שבת? במקום לעשות הבדלה במוצאי השבת הם עושים הבדלה ביום ראשון בבוקר.

אברהם פורז:

לא ראיתי שמחמת שעון הקייץ בארצותיהם הם באים לישראל, מעבירים את נכסיהם ואת פעילותם לארץ. אדוני היושב-ראש, לא מדובר כאן על עניין קל. אני לא מציע שהדיון יהיה בלי הזמנתם של כל הגורמים הרלוונטיים, לא מקובל כך בכנסת. אני לא מציע שתשעה את הדיון, זכותו של השר וזכותה של הממשלה שוועדת הפנים תטפל בחוק הזה במהירות הראויה, כמו שמטפלים בכל חוק. אני נגד סחבת. לכן אני מציע שתזמן לישיבה קרובה את כל הארגונים, כולל ארגוני הצרכנים, ההסתדרות, משרד האנרגיה, התעשיינים, כל אלה שהם בעד שעון קייץ יסבירו לנו את כל הנימוקים. אם הרוב ישתכנע ששר הפנים צודק אז הרוב ישתכנע, הרוב קובע, אין מה לעשות. גם אם הרוב לא צודק הרוב הוא תמיד רוב. אני בכל מיקרה אתנגד בעיקר לקטע של הפסקת שעון הקייץ באמצע הקייץ. ההתחלה פחות מפריעה לי. אני חושב שכל אוגוסט, כל ספטמבר ולפחות מחצית אוקטובר צריכים להיות בישראל בשעון קייץ.

אתם יודעים שהשעון זה לפי קווי אורך של כדור הארץ. לכן כשאנחנו נוסעים לייבשת אירופה זה שעה פחות, כשאנחנו נוסעים לאנגליה זה שתיים פחות, לנו יורק בארצות-הברית זה 7 שעות פחות, וכולי. ישראל נמצאת מבחינת שעון באותה שעה כמו איסטנבול, כמו סופיה ובוקרשט. למה? למרות שהערים הללו נמצאות מערבה מאיתנו אי אפשר לעשות חצאי שעות אז כל פעם יש קפיצה של שעה שלמה. ישראל למעשה מבחינה לוגית היתה צריכה להיות כל השנה בשעון קייץ ובחודשים יוני, יולי ואוגוסט היתה צריכה לזוז עוד שעה אחת, ואז היינו באמת עושים את מה שהקב"ה לדעתי רצה שנעשה, שביום נהיה ערים ובלילה נישן, ולא הפוך, שנישן באור ונעשה פעילויות בחושך.

בנימין אלון:

אני חושב שמגיע למדינה הזאת לקראת יום הולדת ה-50 שלה להיות קצת יותר יציבה ולא כל פעם מחדש לא לדעת מה עומד להיות. כמו במדינות אחרות, שיוזעים באיזה תאריך זה מתחיל, באיזה תאריך זה מסתיים. אני מבקש מהיושב-ראש לעגן את ההבטחה של השר, שהוא הולך לקראת משהו קבוע בנושא, שתהיה בפרוטוקול איזשהי

אמירה ברורה מתי הולכים לחקיקה מסודרת ומתי השר יופיע בפני הוועדה, כדי שהדבר הזה יעוגן בצורה מסודרת עם תאריכים.

אדוני השר, אתה מציע את זמן ההתחלה במוצאי שבת אור ליום י"ד באדר ב' התשנ"ז. זה יוצא ממש ערב פורים, כלומר אנשים יקומו בפורים ל"נהפוך הוא". ביום חמישי זה תענית אסתר. אין שום סיבה שלא לקבוע את זה למוצאי תענית אסתר, בלילה שבין יום חמישי ליום שישי.

שר הפנים אליהו סוויסה:

זה מוסיף יומיים, בסדר, אני מקבל את ההצעה.

אברהם פורז:

לגבי התחלת שיעור הקייץ תעשו מה שאתם רוצים, לי יותר חשוב מתי שיעור הקייץ מסתיים.

בנימין אלון:

אתרי שהספרדים אומרי הסליחות קיבלו משהו אז גם קהילת שינוי קיבלה משהו. מבלי לפגוע בשר, אני מבקש שיירשם בפרוטוקול מתי אנחנו משתחררים מהדבר הזה.

שר הפנים אליהו סוויסה:

אני אמרתי שאני מכין את ההצעה ל-3 השנים הבאות. אמרתי שאני רוצה לעגן את זה אפילו בחוק. אני אבדוק את הדברים ואני אביא אותם לוועדה.

דוד אזולאי:

אני מאוד מקווה שפעם מישהו יעשה סקר אמיתי שייבדוק את עמדות הציבור.

אברהם פורז:

אתה מתכוון לסקר כזה שתוצאותיו יתאימו לכם, זה "סקר אמיתי". שלא יבלבלו אתכם עם העובדות.

יחזקאל לביא:

חבר הכנסת פורז, בכל אופן אני מציע שתיקרא את ההערות שלנו לסקר.

דוד אזולאי:

אני מאוד מקווה שיהיה סקר אמיתי, שבאמת יבדוק. אני יכול להגיד לכם כמתנד שהתלמידים הגיעו בימי ראשון מאוד מאוד עייפים לבית-הספר היות והשבת יוצאת מאוד מאוחר, בקייץ זה יוצא אפילו בשעה 8.45 או 9 ואז הילדים הולכים לישון מאוד מאוחר והם מגיעים לבית-הספר עייפים.

אברהם פורז:

זה לא באוגוסט, זה ביוני-יולי. את זה השר לא מציע לשנות. ביוני-יולי כשזה קורה במילא גם השר מציע שיעור קייץ.

דוד אזולאי:

אני שמעתי, ואין לי פרטים מדוייקים, שבתקופה הזאת אנשים ישנים פחות וכתוצאה מכך יש ריבוי של תאונות דרכים. הדברים האלה ניתנים לבדיקה. אני בהחלט מצטרף לדעתו של חבר הכנסת אברהם שטרן, אני לא יודע למה כל הזמן הנושא עולה בנושא דתי. אני רוצה שתדע, חבר הכנסת פורז, לנו, הציבור הדתי, טוב

שעון קייץ. השבת היא כל-כך חשובה בחיים שלנו אז אנחנו מקבלים שבת מאוד מאוד ארוכה. יום שישי שלנו תמיד קצר, אנחנו אף פעם לא מספיקים, אז תהיה לנו עוד שעה, אנחנו נספיק ללכת לים.

אברהם פורז:

אתה אומר סליחות באלול? גם השנה אמרת? היה לך קשה מאוד?

דוד אזולאי:

אני אומר סליחות כל שנה. בוודאי שהיה לי קשה, מכיוון שאני הלכתי לישון מאוחר וקמתי מוקדם. אבל ציבור העסקנים הוא לא קנה מידה, לי אין בעיה. אני מדבך על עמך, שקמים בבוקר והולכים לעבודה והם צריכים לעבוד 8-10 שעות, אני דואג לילדים, אני דואג לנהגים שנוסעים הרבה שעות על הכביש, זאת הבעיה. כחלק מהציבור הדתי אין לי בעיה, להיפך, יש יותר זמן בשבת לשבת וללמוד. אתה יודע שבשבתות בחורף אני אישית קם יותר מוקדם כדי שהשבת שלי תהיה יותר ארוכה, ולא רק אני, הרבה חברים כמוני עושים את זה. שבת היא דבר חשוב בחיינו.

אברהם פורז:

האם מותר לכם לשים שעון מעורר? האם יש שעון מעורר שומר שבת כזה?

דוד אזולאי:

מותר לשים שעון מעורר מכני, לא חשמלי. לתבר הכנסת פורז יש בעיה עם מועד סיום שעון הקייץ. אני אומר שלנו יש בעיה גם עם ההתחלה. בסופו של דבר גם ליהודים האשכנזים יש שבוע אחד שבו הם צריכים לקום לסליחות.

היו"ר סאלח טריף:

אני חושב שהנושא הזה כל-כך נדוש, נלעס לעייפה. הייתי סגן שר הפנים בשנה שעברה. ההפחתה כאן היא רק בכמה ימים.

אברהם פורז:

ההפחתה היא בחודש לעומת החוק. אם השר לא היה עושה כלום זה היה נגמר באמצע אוקטובר. הקיצור הוא ביותר מתודש.

היו"ר סאלח טריף:

אני רוצה להזכיר לך שכאשר שר הפנים הקודם, מר חיים רמון, הניח את החוק הוא אמר שהוא יבדוק את הדברים לאור תוצאות הסקר.

אברהם פורז:

הסקר אומר שאסור לקצר אפילו דקה. אם השר אומר שהסקר לא טוב אז שייביא סקר אחר, שהוא יכוון את התשובות. אדוני היושב-ראש, אתה לא יכול מבלי להזמין את כולם ולשמע את כל הדיעות, את התעשיינים, את משרד התחבורה וכדומה.

היו"ר סאלח טריף:

אין לי כוונה כאן לבצע איזשהו מתסף.

בנימין אלון:

חבר הכנסת פורז, תזמין אותם למליאה כשאתה מדבר בהסתייגות. אתה רואה את האווירה שיש פה. לאנשים כבר נימאס.

אברהם פורז:

לא, באמת. צריכה להיות לפחות מראית עין של עבודת ועדה, ואני לא בעד מראית עין. הרבה פעמים אני בא לדיון של ועדה ואני יודע מראש את התוצאה ובכל זאת נותנים לכולם לדבר. לא עושים ככה. אני חושב שלכבודה של הכנסת ולכבודה של ועדת הפנים, אפילו אם יש לך דיעה נחרצת, צריך להזמין את כל הגופים ולשמוע. אחר-כך תעשה מה שאתה רוצה.

היו"ר סאלח טריף:

שמעת אותם כבר כל-כך הרבה שנים. על מה ידברו? על הארכת היום ועל החיסכון באנרגיה ובחשמל?

שר הפנים אליהו סוויסה:

אני אומר לך באחריות, גם בחשמל להערכתי אין חיסכון. אמר מנכ"ל חברת החשמל בכלי התקשורת שהוא מטיל ספק אם היה חיסכון.

אברהם פורז:

יכול להיות, אז תזמין אותם. זו סמכות היושב-ראש. אדוני היושב-ראש, אני לא מציע לך לעשות דיון חפוז. אפשר בשבוע הבא להזמין את כולם. שעון הקייץ צריך להתחיל בעוד חודש, זה לא נורא. אתה חייב לשמוע את כולם. אולי חברי הכנסת ישתכנעו מהדוברים האחרים.

היו"ר סאלח טריף:

על העניין הזה שמענו כל-כך הרבה. זה נושא שחוזר על עצמו כל הזמן. זה לא נושא חדש שעולה בוועדה.

רפאל אלול:

לרובנו יש דיעה מגובשת. אני מציע, אפשר לגמור את זה מחר.

שר הפנים אליהו סוויסה:

היום מביאים את זה לכנסת.

מירי פרנקל-שור:

האם יש פטור מחובת הנחה?

שר הפנים אליהו סוויסה:

כל יום שאנחנו מוסיפים זה רק מזיק לכל האנשים שיושפעו מזה, יש חברות תעופה ויש דברים אחרים והם צריכים לדעת מה יקרה. צריך לגמור את זה מהר. אני לא יודע מה יהיה בשבוע הבא, יהיה דיון ואז תבקש לדחות את זה לעוד שבוע.

בנימין אלון:

אני רוצה להתבטא בעניין הצעתו של חבר הכנסת פורז לדחות את ההחלטה עד לשמיעת מומחים. חשוב שדברי יירשמו בפרוטוקול בגלל שיכול להיות שאתר-כך הם ידרשו באיזשהו בג"ץ, כמינהג מקומותינו. יש חברי כנסת בכנסת (לאו דווקא חבר הכנסת פורז) שכל פעם שהם לא מצליחים הם רצים לגננת בבג"ץ. אני רוצה שיירשם שלדעתי לפחות הוועדה דנה בנושא הזה, הנושאים מוצו, הרעיונות הועלו, הוויכוח ידוע עד לזרא. אני מכבד מאוד את הגישה של חבר הכנסת פורז, שרוצה להכניס לנו רמה אזרחית מתוקנת, ככל המתקנות שבאומות, אני גם מסכים איתו. אני חושב שזה לא מכובד שהמדינה שלנו כל שנה מתנדנדת. צריכים איזשהי קביעות, מתי החגים,

מתי הזמנים, מתי ימי הזיכרון למיניהם. אני מאוד מכבד את זה. שמענו משר הפנים הצהרה עקרונית שהוא הולך לעגן את זה בחקיקה, מעל רמה של צוים, לטווח של שנים רבות ככל הניתן. אני חושב שזה מה שהיינו צריכים לשמוע. מבחינת הדיון הענייני לגבי שעון קייץ, לכאן ולכאן, אני לא חושב שאף מומחה יכול לתדש לנו. יש את הסקרים, יש את הפרוטוקולים של שנים שעברו, וניראה לי שכדאי ללכת להצבעה.

היו"ר סאלח טריף:

האם יש איזשהי הצעה אחרת? אני לא רוצה שזה יהיה מחטף.

אברהם פורז:

מה יקרה אם הדיון ימשך בשבוע הבא ביום שני? שעה וחצי נישמע גופים שונים ואחר-כך נקיים דיון תכליתי ונחליט.

אברהם שטרן:

אתה יוצא מתוך גישה של פיליבאסטר. העניין מוצה.

אברהם פורז:

אני אופיע במליאה ואגיד שבניגוד לדעת כל הגורמים החליטו לעשות את זה.

אברהם שטרן:

הרי כולנו יודעים בערך מה יגיד נציג כל ארגון. אתה אפילו יודע מי יבוא מטעם כל ארגון. זה חוזר על עצמו. מיצינו את הדיון. יש כאן הסכמה של השר להביא את זה לרמה של חקיקה, דבר שהוא מאוד חשוב לרוב נוכחים כאן, ולהביא את זה למקסימום השנים האפשריות.

היו"ר סאלח טריף:

יש התחייבות של שר הפנים להקים צוות שייבחן ביחד עם כל הגורמים שאתה מדבר עליהם.

אברהם פורז:

אנחנו חברי כנסת. עם כל הכבוד, אנחנו לא קבלנים של הממשלה. זו ועדה של הכנסת.

היו"ר סאלח טריף:

יש הבדל בין חוק שהולך להיות פעם אחת ולתמיד לעומת מה שאנחנו מדברים עליו פה, הצעת חוק שהיא בבחינת צו שעה לשנה אחת. השר אמר שהוא מתחייב להקים צוות שכל הגורמים יהיו חברים בו, גם הגורמים שאתה תפץ שהם יבואו הנה וייציגו את עמדתם, אז חזקה עלינו לקבל את זה. בסך הכל אנחנו מדברים על הפחתה של 7-8 ימים ממה שהיה בשנה שעברה. לגבי העתיד, כל חברי הוועדה הביעו את תקוותם שייחקק חוק שייקבע את הדברים לשנים רבות. השר אמר שהוא יקים צוות גדול שייגיש לנו הצעה ואז ננהל כאן בוועדה דיון מקיף ורציני.

אברהם פורז:

אתה צריך לעשות דיון מקיף ורציני עכשיו. מדינה שלמה צריכה לתיות על-פי החוק הזה, 5 מיליון אנשים.

היו"ר סאלח טריף:

מדינה שלמה גם חיה לפיו בשנה שעברה. חבר הכנסת פורז, אתה בודד במערכה. אתה רואה את הדיעה של רוב חברי הוועדה. אני לא דתי ולא חרדי וגם לא חילוני אבל אני אומר לך, חבל על הזמן. יש כל-כך הרבה נושאים שאנחנו דוחים בוועדה ואנחנו לא מצליחים להגיע אליהם. אי אפשר ללעוס נושא אחד פעם אחר פעם. אני מציע שאנחנו נאשר את זה ונביא את זה למליאה. אנחנו נבקש מהשר להרכיב צוות שייקבל הצעות מכל הגופים, שייכללו בצוות הזה, לבדיקת שיעון קייץ על מנת שהוא לא ישתנה במשך 5 שנים.

אברהם שטרן:

צריך לצרף את חבר הכנסת פורז לצוות.

אברהם פורז:

לשר יש אינטרס אחד ולי יש אינטרס הפוך. הוא מגן על אומרי הסליחות ואני מגן על כל הייתר.

שר הפנים אליהו סוויסה:

ההבדל ביני לבינך הוא שאני בא לקראת הציבור שלך ואתה לא בא לקראת הציבור שלי.

אברהם פורז:

אדוני היושב-ראש, אם החלטת לא להזמין עוד דוברים זו פריבילגיה שלך, אתה לא צריך על כך הצבעה. אני אצטער כמובן על זה. כשנדבר על כל סעיף בנפרד אני רוצה לאציע הצעות ואם הן לא תתקבלנה אני אהפוך אותן להסתייגויות.

היו"ר סאלח טריף:

אני רוצה לתקן בהצעת החוק את מועד ההתחלה, במקום "מוצאי שבת, אור ליום י"ד באדר ב' התשנ"ז (22 במרץ 1997) בשעה 24:00" יבוא "יום חמישי, אור ליום י"ב באדר ב' התשנ"ז (20 במרץ 1997) בשעה 24:00".

אברהם פורז:

אני מצטער על החלטת היושב-ראש, לא להזמין עוד דוברים, אף שזו זכותך. אני רוצה להציע ששעון הקייץ השנה יסתיים ב-30.10, ולחילופין ב-29.10, ולחילופין ב-28.10, ולחילופין ב-27.10, ולחילופין... ככה אחורנית עד למועד שבו ביקש השר, ה-13.9. אני מבקש שיירשמו לזכותי 47 הסתייגויות, הסתייגות על כל אחד מהמועדים. על כל אחד מהם אני מגיש הסתייגות נפרדת. אני גם מבקש להציע שהוראת השעה תיקרא "הצעת חוק קביעת הזמן (שינוי שעון הקייץ למען אומרי הסליחות)". אם הצעתי לא תתקבל אני מבקש להפוך אותה להסתייגות לשם החוק. אני מבקש להגיש הסתייגות נוספת לשם החוק: "הצעת חוק קביעת הזמן (תיקון - פגיעה במרבית הציבור)".

שר הפנים אליהו סוויסה:

עכשיו חבר הכנסת אברהם פורז גילה את מטרתו האמיתית.

בנימין אלון:

אני מבקש להגיש הסתייגות לשם החוק: "הצעת חוק אי קביעת הזמן".

רפאל אלול:

אני מבקש להגיש הסתייגות לשם החוק.

הינו"ר סאלח טריף:

אנחנו נצביע על ההצעות של חבר הכנסת פורז.

הצבעה

על ההצעות של חבר הכנסת פורז

בעד - 1

נגד - 5

ההצעות לא נתקבלו

נצביע על הצעת החוק, כפי שהובאה, בתיקון של מועד התחלה, מיום שבת ליום חמישי.

הצבעה

על הצעת חוק קביעת הזמן (הוראת שעה), התשנ"ז-1997 (בתיקונים שהוכנסו)

בעד - 5

נגד - 1

ההצעה נתקבלה והיא תועבר לקריאה שניה ושלישית

הישיבה נעולה. תודה רבה לכם.

הישיבה ננעלה בשעה 11:30